

Peça del Mes

Núm. 30 - 02 / 2024

Museu de L'Hospitalet

Ajuntament de L'Hospitalet

01 Camisa d'operari

FITXA TÈCNICA

Número de registre: H-13240

Datació: segle XX (entre 1960 i 1980)

Autor/a: Anònim/a

Mesures:

- Llarg davant: 64,5 cm
- Llarg darrere: 67,5 cm
- Llarg màniga: 57 cm
- Ample espatlles: 50 cm
- Contorn del pit: 135 cm
- Contorn de cintura: 135cm
- Contorn bocamàniga: 24 cm

Tècnica: Confecció a màquina

Localització: Reserva

DESCRIPCIÓ

Camisa que formava part de l'uniforme dels treballadors de la Farga. És de màniga llarga amb puny tancat amb un botó de plàstic. Té el coll camiser que tanca amb una obertura tipus polo amb un cordill trenat per a poder ajustar-la. A l'alçada del pit té dues butxaques aplicades amb solapa i tancament amb botó. El teixit és una sarga de cotó de color blau.

La camisa està cosida amb costura francesa o doble que ofereix un acabat més resistent. És de tall recte acabada amb una vora d'uns 3,5 cm.

Per informació de la donant se sap que la peça va ser portada pel seu pare, operari de la Farga entre 1961 i 1982. A l'etiqueta de la peça hi apareix el nom "Confecciones industriales" i al revers de l'etiqueta "Aribau, 44 - 46 barcelona".

Operaris treballant a la zona de laminats de la Farga circa. 1950 - 60.
Font: AMHL 601 AF 0002988 /a.Autor desconegut/da
/d.FrancescRedolat

02 Context històric

A principis de 1900 els germans Bori van obrir Hererías San José, dedicada a la fabricació de laminats de ferro. La fàbrica estava situada a les afores de la ciutat, a tocar del Torrent del Capó. Pocs anys després els propietaris es van declarar en suspensió de pagaments i va ser Joan Torres i Vilanova, propietari d'una fàbrica de llits metàl·lics a Barcelona qui la va adquirir i va ampliar maquinària transformant la ferreria en foneria. Tanmateix Torres Vilanova també es va arruïnar.

El 1916, amb capital belga i català, va néixer al mateix espai Alts Forns de Catalunya que, tot i canviar de propietaris i raó social, sempre es va conèixer com la Farga. Amb forns elèctrics i un forn Siemens, a la Farga es produïa acer laminat. Durant la Guerra Civil la fàbrica es va col·lectivitzar i es transformà en indústria d'armament del Govern de la República, fins i tot va arribar a tenir una moneda pròpia d'ús intern.

Passada la guerra la Farga va trigar anys a recuperar el nivell de producció anterior. El 1942 es va produir un nou canvi de propietat passant a mans del grup Rivièr de capital espanyol. Dels anys 40 als 60 l'empresa va anar progressivament recuperant producció esdevenint una de les millors foneries del país.

El creixement urbanístic de l'Hospitalet van deixar la Farga envoltada d'edificacions fet que va provocar que l'activitat industrial i contaminant (sorolls, fum i brutícia) fos incompatible amb la ciutat. A la dècada dels 70, en un context de crisi econòmica aguda i d'atur, s'enfrontaren els interessos de l'empresa i els seus treballadors vers la demanda de la ciutat en general i del veïnatge en particular. El punt més àlgid de l'enfrontament va ser la manifestació unitària de juliol de 1980 que va acabar amb càrregues policials cap el veïnatge i l'equip de govern de l'Ajuntament.. El 1982 La Farga va traslladar la seva activitat industrial fora de l'Hospitalet.

Manifestació del juliol de 1980 demanant el tancament de la Farga. / AMHL 860 AF 0004883 /a.Esteve Lucerón Navarro /d.Esteve Lucerón Navarro

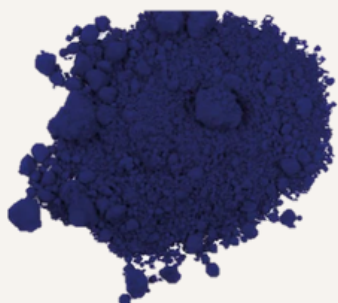
03 El perquè del color blau

La Revolució Industrial requeria que la indumentària de treball s'adaptés a la mecanització dels sistemes de producció. Els Estrips, la brutícia i els esquitxos derivats de les funcions laborals dels operaris feien èmfasi en la necessitat d'adaptar la vestimenta a la feina mecanitzada.

L'aparició dels *bleu de travail* (uniforme de treball) dona resposta a aquesta necessitat d'uniformar i protegir els treballadors. De tall senzill i recte, es pot portar a sobre de la roba de carrer. Vestimenta adaptada a les necessitats laborals, com per exemple que la peça de roba sigui còmode i amb butxaques per guardar eines. Aquest uniforme de color blau fosc va acabar esdevenint el símbol de la classe obrera, utilitzant l'expressió "coll blau" per designar els treballadors i "coll blanc" pels empleats de les oficines.

Per saber el perquè del color blau, ens hem de remuntar al 1704 aproximadament, quan *Heinrich Diesbach* va descobrir per atzar el primer pigment sintètic, el Blau de Prússia també anomenat de Berlín o París. Fins el moment els pigments blaus sempre havien sigut o bé molt cars com el blau d'ultramar extret del lapislàtzuli, poc estables amb base de cobalt o poc versàtils com la indigotina. Aquest descobriment juntament a l'elevat cost dels pigments blaus va fer que el Blau de Prússia es democratitzés essent un pigment molt emprat. El primer en usar-lo en uniformes va ser l'exèrcit prussià sota el mandat de Frederic Guillem I. A partir d'aquí el blau es va estandaritzar com el color de l'uniforme de treball.

Pel que fa al tipus de tela, originàriament s'emprava una lona de cotó gruixuda, tela robusta i que protegia dels esquitxos i la brutícia davant de la feina mecanitzada. El fet que fos, i encara és, una fibra natural i vegetal la fa adequada tant per estacions de calor com de fred i que reacciona molt millor a l'escalfor que no pas una fibra sintètica.

Mostra de pigment Blau de Prússia.

04 Bibliografia

- Camós i Cabeceran, J., Santacana i Torres, C., [et al.] (1997). *Història de l'Hospitalet: una síntesi del passat com a eina de futur*. (1a ed.). Ajuntament de l'Hospitalet i Centre d'Estudis de l'Hospitalet.
- Dal Maschio Eisele, I. *Baix Llobregat: el brogit de la indústria. De la manufactura a la fàbrica*. (1a ed.). Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat
- Gil Meseguer, E. (25 de setembre de 2013). *Altos Hornos de Catalunya va ser una de les millors fonerries d'Espanya*. L'H Digital. <https://lhdigital.cat/noticies/altos-hornos-de-catalunya-va-ser-una-de-les-millors-fonerries-despanya/>
- Mascarell i Llosa, M. (2003). *L'Abans: L'Hospitalet de Llobregat*. Recull gràfic 1890 - 1965 (1.a ed.). EDITORIAL EFADÓS, SL.
- Pedrola, Antoni. (2004). *Materiales, procedimientos y técnicas pictóricas*. Barcelona. Editorial Ariel.
- Pouneau, J. (13 d'abril de 2022). *Le bleu de travail: son histoire et son héritage*. Laboureur. Le blog. <https://www.lelaboureur.com/blog/histoire-du-bleu-de-travail/>
Consultat el dia: 19 de maig de 2024.
- Wikipedia. (17 de desembre de 2023). *Azul de Prusia*. https://es.wikipedia.org/wiki/Azul_de_Prusia

Crèdits de les fotografies

- Operaris treballant: AMHL 601 AF 0002988 /a.Autor desconegut/da /d.Francesc Redolat.
- Manifestació: AMHL 860 AF 0004883 /a.Esteve Lucerón Navarro /d.Esteve Lucerón Navarro.

[Visita Museus en Línea](#)

05 Visita les seus del Museu

Casa Espanya

C/ Joan Pallarés, 38

Dimarts a divendres de 17 a 20 h
Dissabtes i diumenges d'11 a 14 h
Dilluns tancat

Accés lliure

L'Harmonia

Pl. Josep Bordonau, 6

Dimarts a divendres de 17 a 20 h
Dissabtes i diumenges d'11 a 14 h
Dilluns tancat

Accés lliure

Contacte

www.museul-h.cat

cultura.museu@l-h.cat

934 036 110

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura